

تحلیلی بر بازار جهانی سنگ آهن

هر سال ۲۰۱۱

محمد حسین بابالو

حجم واردات سنگ آهن به چین در ماه نوامبر با ۲۵،۵٪ افزایش به ۵۷،۳۸ میلیون تن رسیده است که دومین رکورد افزایش واردات ماهیانه این کالا می باشد. این در حالیست که در مقایسه با مدت مشابه در سال گذشته ۱۲،۴٪ افزایش را نشان میدهد. با توجه به شرایط کنونی پیش بینی میشود حجم واردات این کالا در ماه جاری میلادی باز هم افزایش یابد. حداکثر واردات ماهیانه این کالا در سال ۲۰۱۰ به ماه مارس و ۵۹،۱ میلیون تن باز میگردد.

در سال گذشته حجم واردات سنگ آهن به کشور چین رکورد به رکورد ۶۰۰ میلیون تن در سال رسید که به احتمال قوی در سال جاری باز هم این رکورد خواهد شکست. پیش بینی رکورد واردات ۶۶۰ میلیون تن برای سال ۲۰۱۰ دور از ذهن نمی باشد.

برآیند شرایط ذکر شده حکایت از ادامه آرام روند افزایشی قیمت‌های نماید.

بازار فولاد چین

بازار فولاد چین بعنوان بزرگترین بازار مصرف سنگ آهن در جهان روزهای حساسی را سپری می کند. هم اکنون قیمت اکثر مصنوعات فولادی در این کشور در مسیر صعود قرار داشته و پیش بینی میشود این روند ادامه داشته باشد. هم اکنون بالتبع بهبود شرایط اقتصاد جهانی و رونق بیشتر کسب و کار، افزایش قیمت مواد اولیه و نفت، افزایش تقاضا و... قیمت این کالا با افزایش مواجه شده است. به عنوان مثال شرکت بائوآستیل چین قیمت بسیاری از مصنوعات تولیدی خود را از ۱۵ تا ۴۵ دلار در هر تن افزایش داده است. هم اکنون قیمت محصولات تخت این شرکت برای تحویل در ماه ژانویه با ۴۵ دلار در تن افزایش یافته و تقریباً

یکساله جایگزین آن شد. اصول این شیوه بر آغاز مذاکرات برای تعیین قیمت پایه بصورت سالیانه Benchmark قبل از آغاز سال مالی و انعقاد قرارداد و آغاز آن در ابتدای سال مالی میلادی بین تولیدکنندگان و مصرف کنندگان بزرگ سنگ آهن بود. تحویل سنگ آهن در کنار معدن یا بار کشتی در مبدأ بوده و پرداخت پول بصورت مدت دار صورت میگرفت. تا سال ۲۰۰۹ میلادی نیز این شیوه ادامه یافت تا آنکه در آن سال با توجه به اختلاف فواصل بین تولیدکنندگان اصلی با برزیل و استرالیا و مصرف کنندگان بزرگ، چین، ژاپن و کره این نرخ تغییر یافت. هم اکنون با توجه به نوسانات شدید بازار در این سالها و تولیدکنندگان و مصرف کنندگان متفاوت و ویژگیهای خاص آنان شرایط معامله به ۳ صورت بلند مدت، سوآپ و نقدی جایگیری نموده که به آن اشاره خواهد شد.

بازار سنگ آهن در چین

چین بزرگترین فولادساز و همچنین بزرگترین واردکننده سنگ آهن در جهان می باشد. با توجه به این مطلب میتوان این کشور را بزرگترین بازار سنگ آهن و ملاکی برای قیمتگذاری این کالا به حساب آورد. این بازار و در انواع معاملات سنگ آهن نزدیک به ۶ ماه است که با شیبی آرام و برآیندی صعودی حرکت میکنند. این روند صعودی تا جایی پیش رفته است که هم اکنون در اوج قیمت‌ها در ۶ ماه گذشته قرار داریم. این در حالیست که حجم واردات نیز به نسبت سال گذشته افزایش یافته که این مطلب مؤید افزایش حجم تولید کارخانجات و افزایش توان تولید فولاد در این کشور می باشد. تمامی این موارد در حالی اتفاق می افتد که

سنگ آهن مهمترین ماده اولیه صنعت فولاد جهانی است که تأثیر بسزایی بر این بازار دارد. این بازار که هم اکنون اقصی نقاط جهان را در نوردیده مدتی است که در مسیر صعودی قرار گرفته است. با توجه به شرایط حال حاضر اقتصاد جهانی و بازار فولاد پیش بینی میشود این بازار برای سال آینده بتواند از بهبود روز افزونی برخوردار گردد. افزایش تقاضا، افزایش تولید و واردات، افزایش حجم معاملات و نهایتاً افزایش قیمت‌ها، دورنمای این بازار خواهد بود. با توجه به شرایط ترمیمی در اقتصاد جهانی احتمال نقطی مبهم و نوساناتی شدید و پیش بینی نشده نیز دور از ذهن نمی باشد.

برای مدت‌ها سنگ آهن بصورت قراردادهای بلند مدت و برای یک یا چند سال منعقد میشود. اصول کار بر معامله برای ۲ تا ۵ سال استوار بود که گاهی یکساله منعقد شده و برای سالها تمدید میشود. این شرایط توافقی بود بین فولادسازان و تولیدکنندگان بزرگ سنگ آهن. این نوع قراردادهای بیشتر در زمانی کاربرد داشت که بازار با توجه به شرایط عرضه و تقاضا از نوسان چندانی برخوردار نبود و حتی تعیین یک قیمت برای چند سال متمادی منطقی به نظر میرسید. با سپری شدن زمان و افزایش نوسان در بازار همچنین متنوع شدن تولیدکنندگان و مصرف کنندگان بزرگ در کنار پیشرفت سریع حمل و نقل دریایی که به کاهش هزینه و افزایش تناژ محموله‌ها منتهی شد همچنین رشد تکنولوژی‌های تولید فولاد و افزایش تقاضا در سطح جهانی و افزایش حجم سرمایه گذارها این شیوه معامله که اغلب بصورت چند ساله صورت میگرفت نیاز بازارهای جهانی را تأمین نمی کرد. پس از آن و بالاخص پس از سالهای ۱۹۹۰ و ۱۹۹۱ شیوه قراردادهای

همگان بر این عقیده اند که دیگر کارخانجات نیز از این روند پیروی نمایند. قیمت گریدهای تجاری ورق نورد گرم یا ۲۶۰ یوان و ورق نورد سرد با ۲۰۰ یوان افزایش مواجه شده است. پیش بینی میشود در ماه ژانویه خریداران برای افزایش موجودی انبارهای خود و تعطیلات سال نو چینی در ماه فوریه اقدام به افزایش حجم خرید کنند که پتانسیلی برای افزایش قیمتها خواهد بود. هم اکنون سیگنالهای مثبتی مبنی بر افزایش قیمتها قبل از سال نو چینی دیده میشود. افزایش قیمتها توسط بائو استیل بعنوان بزرگترین فولادساز و رهبر دیگر کارخانجات کوچکتر بوسیله دیگر تولیدکنندگان چینی مورد تأیید خواهد بود. در صورت افزایش قیمت مواد اولیه بالخصوص سنگ آهن احتمال افزایش بیشتر قیمتها وجود دارد. افزایش قیمت سنگ آهن نیز محتمل است.

می توان بازار فولاد چین را بازاری پر رونق با افزایش حجم معاملات و افزایش قیمتها پیش بینی نمود. این روند صعودی قطعاً بر بازار سنگ آهن نیز مؤثر خواهد بود.

شیوه های رایج معاملات سنگ آهن: قراردادهای بلندمدت Long-term

این قرارداد که سالیان سال و بالخصوص پس از سال ۱۹۹۱ رایج شد بصورت طولانی مدت و یکساله بین تولیدکنندگان بزرگ سنگ آهن و تولیدکنندگان بزرگ فولاد در مقیاس جهانی منعقد میگردد. قیمتها بصورت یکساله توافق شده و داد و ستد از آغاز سال مالی میلادی آغاز خواهد شد. برای مدتها تولیدکنندگان بزرگ سنگ آهن مثل شرکت واله برزیل، ریوتنتو و BHP بیلتون استرالیا با مشتری های بزرگ چینی، ژاپنی و کره جنوبی خود با این شیوه به

معامله می پرداختند. در خصوص شرق آسیا و اقیانوسیه و برزیل در ابتدا تولیدکنندگان فولاد در ژاپن و کره اقدام به آغاز مذاکرات میکردند و پس از توافق نهایی تولیدکنندگان چینی نیز از آن با کمی تعدیل از قیمتهای کشف شده پیروی میکردند. اما هم اکنون و با توجه به نوسانات اخیر بازار شرایط اندکی دگرگون شده است. به جرأت میتوان گفت امروزه تنها برخی از تولیدکنندگان فولاد در امریکا و اروپا و گاهی ژاپن و کره از این شیوه پیروی می کنند. پیش بینی میشود این شیوه تا سالها در منطقه اروپا حرف اول را بزند.

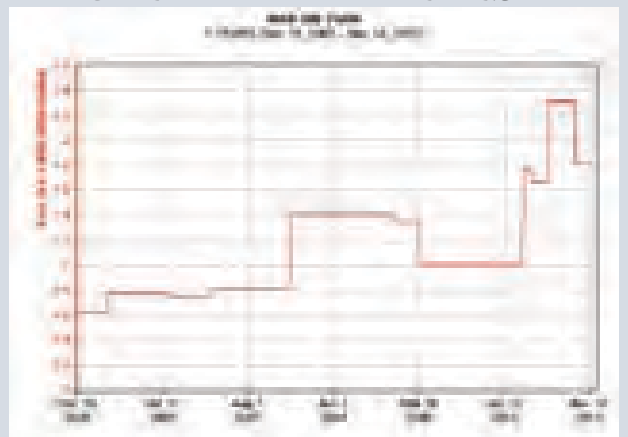
شیوه نقدی SPOT

این شیوه غالباً بین تولیدکنندگان و مصرف کنندگان خرد و کوچک منعقد میگردد. کالای مورد معامله غالباً از حجم کمتر و عیار بالاتری برخوردار است. نقطه تحویل متفاوت و از کنار معدن Ex-Work تا قبل از گمرک مصرف کننده CFR بالخصوص کشور چین متفاوت می باشد. محموله ها بصورت خشک DRY قیمت گذاری شده و مبلغ بصورت نقدی و گاهی اعتباری LC پرداخت میگردد. تقریباً تمامی معادن کوچک از این شیوه پیروی کرده و از حمل زمینی بالخصوص از کشور هند یا معادن داخلی چین گرفته تا حمل دریایی برای چند هزار تن متفاوت است. عرف قیمتگذاری و برند اصلی در این خصوص، سنگ آهن ریزدانه Fine با عیار ۶۳.۵٪ خشک از کشور هند بوده که دیگر سنگ آهن های وارداتی از کشور چین را با این عیار می سنجند. غالب سنگ آهن های تولید در ایران نیز در این بازار به فروش میرسد. این شیوه قیمتگذاری از نوسان زیادی برخوردار بوده و در قرابت بالایی با قیمت فولاد قرار دارد. در زمان بالا رفتن قیمتها در بازار نقدی بسیاری از

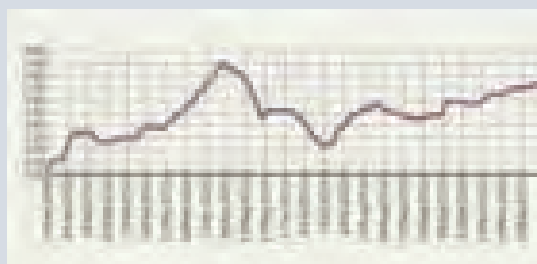
تولیدکنندگان بزرگ نیز تولیدات خود را در بازار نقدی به فروش میرسانند. هم اکنون این شیوه به دلیل انعطاف بالا از جذابیت بسیاری برخوردار شده تا جاییکه معاملات آتی FUTURE آن نیز از سوی تولیدکنندگان فولاد پیشنهاد میگردد.

همانگونه که از نمودارها پیداست قیمت سنگ آهن نقدی در بازار چین در مسیر صعودی قرار دارد. این روند که تقریباً از اواسط ماه جولای آغاز شده تاکنون ادامه دارد. در روزهای گذشته نیز این روند ادامه داشته تا جاییکه قیمتها را تا نزدیک به ۱۷۵ دلار در هر تن افزایش داد و این یعنی بالاترین قیمتها تقریباً در ۶ ماه گذشته. دلایل این افزایش را بالخصوص در خصوص سنگ آهن پر عیار را مشکلات تولید و تأمین این کالا و کاهش عرضه در بازار، محدودیتهای صادراتی و متوقف نمودن فعالیت بسیاری از معادن غیر مجاز در هند، شرایط آب و هوایی و زمستانی سخت همچنین افزایش تقاضای داخلی عنوان نموده اند. هم اکنون بسیاری بر این عقیده اند که قیمتها باز هم افزایش خواهد یافت اما فضا برای ترقی قیمتها محدود است. همانگونه که نمودار قیمتها نشان میدهد این بازار در ماههای گذشته قیمتهای بیش از ۱۹۰ دلار در هر تن را نیز تجربه کرده اما هنوز برای رسیدن تا این سطوح راه بسیاری باقی مانده است. هم اکنون کارخانجات فولادسازی اجباری برای خرید و انبار کردن این کالا ندارند و به سادگی این ماده اولیه را از بازار نقدی فراهم میکنند. البته شایان ذکر است بسیاری از تجار چینی احتیاط را پیشه نموده اند و تا خریداری نداشته باشند از خرید خودداری میکنند. هم اکنون عرضه ها در سطوح نزدیک به ۱۷۵ دلار در تن قرار دارد و به نظر نمیرسد که تا اواخر ماه دسامبر تغییرات جدی در قیمتها پدید آید.

قیمت سنگ آهن پر عیار شرکت واله (CVRD) در ۵ سال گذشته - قراردادهای بلندمدت

قیمت سنگ آهن عیار ۶۳.۵ هندی - معامله بصورت نقدی - تحویل قبل از گمرک چین
قیمت گذاری بصورت روزانه - یکسال گذشته

قیمت روزانه سنگ آهن عیار ۵،۶۳٪ هندی
معامله بصورت نقدی - تحویل قبل از گمرک چین
یکماه گذشته

۲۰۱۰/۱۲/۱۵	۱۷۳	۱۷۵
۲۰۱۰/۱۲/۱۴	۱۷۳	۱۷۵
۲۰۱۰/۱۲/۱۳	۱۷۲	۱۷۴
۲۰۱۰/۱۲/۱۰	۱۷۱	۱۷۳
۲۰۱۰/۱۲/۰۹	۱۷۱	۱۷۳
۲۰۱۰/۱۲/۰۸	۱۷۰	۱۷۲
۲۰۱۰/۱۲/۰۷	۱۷۰	۱۷۲
۲۰۱۰/۱۲/۰۶	۱۷۰	۱۷۱
۲۰۱۰/۱۲/۰۳	۱۶۹	۱۷۱
۲۰۱۰/۱۲/۰۲	۱۶۹	۱۷۱
۲۰۱۰/۱۲/۰۱	۱۶۹	۱۷۱
۲۰۱۰/۱۱/۳۰	۱۶۹	۱۷۱
۲۰۱۰/۱۱/۲۹	۱۶۹	۱۷۱
۲۰۱۰/۱۱/۲۶	۱۶۹	۱۷۱
۲۰۱۰/۱۱/۲۵	۱۶۹	۱۷۰
۲۰۱۰/۱۱/۲۴	۱۶۸	۱۶۹
۲۰۱۰/۱۱/۲۳	۱۶۷	۱۶۸
۲۰۱۰/۱۱/۲۲	۱۶۵	۱۶۶
۲۰۱۰/۱۱/۱۹	۱۶۵	۱۶۶
۲۰۱۰/۱۱/۱۸	۱۶۴	۱۶۶
۲۰۱۰/۱۱/۱۷	۱۶۴	۱۶۶
۲۰۱۰/۱۱/۱۶	۱۶۴	۱۶۶
۲۰۱۰/۱۱/۱۵	۱۶۴	۱۶۶
۲۰۱۰/۱۱/۱۲	۱۶۵	۱۶۶
۲۰۱۰/۱۱/۱۱	۱۶۴	۱۶۶
۲۰۱۰/۱۱/۱۰	۱۶۳	۱۶۵

داد و ستد میشود. در خصوص بازار سوآپ سنگ آهن نیز شرایط مشابهی با بازار نقدی حکمفرماست. بالتبع بازار نقدی سنگ آهن این بازار نیز با افزایش قیمتها روبرو شده است. با توجه به این مطلب که قراردادهای سوآپ بیشتر برای تولیدکنندگان بزرگ جذابیت دارد، اقدامات این قبیل کارخانه‌ها در تغییر قیمت محصولات خود در تعیین نوع قیمت این نوع معاملات سنگ آهن در بازار چین تأثیر بسزایی خواهد داشت. روند افزایش قیمتها در بازار فولاد و بالاخص برای ماههای آغازین سال آینده نیز می‌تواند به افزایش قیمتها کمک شایان توجهی کند. پس از این مورد دلایل دیگر افزایش قیمت همچون بازار نقدی سنگ آهن را میتوان در افزایش تقاضا در کنار مشکلات تأمین جستجو کرد. به گزارش سایت متال بولتن روند عمومی قیمتهای سوآپ سنگ آهن در ماههای اخیر در بازار چین بدین صورت خواهد بود. برای ماه دسامبر ۱۶۷ تا ۱۷۱ دلار بر هر تن. ژانویه سال آینده میلادی ۱۶۹ تا ۱۷۲ دلار بر هر تن، فصل اول سال آینده میلادی ۱۶۶ تا ۱۷۱ دلار بر هر تن، فصل دوم سال آینده میلادی ۱۶۳ تا ۱۶۸ دلار بر هر تن، فصل سوم سال آینده میلادی ۱۵۴ تا ۱۶۲ دلار بر هر تن، فصل چهارم سال آینده میلادی ۱۴۹ تا ۱۵۶ دلار بر هر تن و برای سال ۲۰۱۱، ۱۵۹ تا ۱۶۴ دلار بر هر تن.

شودشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران
پرتال جامع ملی

Dec \$167171/
Jan'11 \$169172/
Q1'11 \$166171/
Q2'11 \$163168/
Q3'11 \$154162/
Q4'11 \$149156/
2011 \$159164/

با توجه به شرایط اقتصاد جهانی، قیمت نفت، بازار فولاد همچنان شرایط تولید و تأمین سنگ آهن به نظر میرسد پتانسیل رشد قیمتها در بازار نقدی بالاخص در سال آینده وجود داشته باشد. این روند که در ماههای سرد سال از شیب بیشتری برخوردار خواهد بود در ماههای گرم سال آینده اندکی تعدیل میگردد. در ماههای پایانی سال ۲۰۱۱ میلادی شکستن رکورد ۲۰۰ دلار برای هر تن سنگ آهن دانه بندی و تثبیت در این نرخ منطقی به نظر میرسد. برای سال آینده نوسان قیمتها بین ۱۵۰ تا ۲۰۰ دلار نوسانی است که بر پایه ویژگیهای بنیادین بازار استوار خواهد بود. با توجه به برخی مشکلات در روند بهبود اقتصاد جهانی احتمال برخی نوسانات پیش بینی نشده و تغییرات سریع قیمتها و شکستن سطوح ذکر شده نیز محتمل می‌باشد.

معاملات سوآپ SOAPS

سوآپ یکی از تعاریف بازار مشتقات مالی است و میتوان آن را بعنوان یکی از محصولات این بازار معرفی نمود. سوآپ عبارتست از معاوضه یک جریان نقدی با نرخ ثابت با جریان نقدی با نرخ شناور.

قرارداد سوآپ سنگ آهن ابزاری مالی است که بر پایه قراردادهای قیمتها در بازار نقدی شکل گرفته و برای مدت زمانی معین با قیمتی ثابت بین خریدار و فروشنده منعقد میگردد. این قراردادهای می‌توانند بر مبنای هر یک از سه شاخص قیمت منتشره از جانب پلاتز Platts، استیل ایندکس Steel Index یا متال بولتن Metal Bulletin باشد. این قیمتها بر اساس معاملات نقدی واقعی در بازار چین تعیین و بصورت روزانه، هفتگی و ماهیانه مخابره گردیده که در معاملات کنونی بصورت ماهیانه یا فصلی

